

Exact twintig jaar na de klassieker met Lindsay Lohan is er een nieuwe *Mean girls*-film. Daarin zijn de scherpe kantjes van de pesters iets meer afgevlind. In het echte leven is dat helaas niet het geval.

TEKST: SOFIE BUEKENHOUDT / FOTO'S: MAARTEN DE BOUW

ECHTE MEAN GIRLS

In de nieuwe film zijn ze braver, op de speelplaats gemener

Het is woensdag, begin februari 2024, en Julie (13) en Lenne (12) zijn ingepakt in een zwarte jas van The North Face, een baggy broek van Big Boy en sneakers van Adidas. “We dragen die toch een klein beetje om erbij te horen”, zeggen de vriendinnen op de Antwerpse Meir, vers in het eerste middelbaar gesopt. “We pikken de mode vooral op via TikTok. Wie nu nog skinny jeans draagt op school, krijgt daar soms opmerkingen over. Skinny brakka, zeggen andere meisjes dan.” Juist hetzelfde is te horen bij Leonie (15) en Zoé (15), Antwerpse kunstscholieren. “Baggy is dé broek. Flare, dat gaat ook. Maar skinny? Een no-go.”

Sommige dingen zijn van alle tijden. Zoals: wie het niet te warm wil krijgen in ons broeierige middelbareschoolklimaat,

denkt maar beter na over z'n uniform. Dat wisten de Gen Y-kids in 2004 ook al. “Op woensdag dragen we roze”, lanceerde actrice Amanda Seyfried toen een onlineer die al twintig jaar blijft plakken in de meme-cultuur. *Mean girls* was zo'n film die Het Middelbaar begréép. De scherpe randjes aan de meisjes met de zachtste haren, de refter-hiërarchie, de roddelmarathons: geen tiener die zich niet, zelfs een beetje, herkende in de chick flick.

Vorige week landde de versie 2.0 van de film in onze zalen. De oorspronkelijke prent werd door een muziekdoosje gehaald, waarna er een musical uitkwam. Alleen was dat niet de enige update van het script. De nieuwe *Mean girls* is zichtbaar opgekuist. De racistische en homofobe stereotypen zijn netjes uit het verhaal geschuurd, het taalgebruik

“Wie nu nog skinny jeans draagt op school, krijgt daar soms opmerkingen op”

JULIE (13) EN LENNE (12)

“Ook op TikTok wordt gepest. Ik maakte het zelf mee, en let nu goed op wat ik post”

LEONIE (15) EN ZOÉ (15)

is afgeveegd met een steriel kompres, de kartelrandjes zijn wég.

En dat, dat is niet eerlijk. Want zijn de jongeren van vandaag plots echt politiek correct in hun speelplaats-slang? Zijn de puber-generaties na twintig jaar liever geworden onderling? Helaas. We zijn nog steeds gemeen op de speelplaats. Sterker: we worden er almaar beter in.

Herkauwen

Nu is de kunst van het vrienden maken sowieso al geen simpele affaire als puber. In 2023 voerde Awel, de hulplijn voor kinderen en jongeren, 5.833 gesprekken over ‘vriendschap en relaties’, wat neerkomt op meer dan een derde van het totale aantal gesprekken. 11 procent van al die gesprekken ging over ‘problemen of ruzie met vrienden’. “Vooral meisjes doen aan sociale vergelijking”, zegt professor sociologie René Veenstra (Rijksuniversiteit Groningen), met als expertise pesten en jongeren-netwerken. “Iemand die met de ogen rolt, die zucht en niet glimlacht: meisjes zullen meteen alert zijn om die kleine tekens te interpreteren. Negatieve signalen worden bovendien niet snel vergeven. Zulke dingen heel lang herkauwen, meisjes zijn er een ster in.”

De Grote Leidster van de meisjes-troepen in de film, Regina George, gaat nog een stapje verder. Zij houdt een ‘Burn Book’ bij: een snoeproze kافت waarin ze met Pritt prentjes van medescholieren kleeft, met een vilein bij-schrift bij. Alle vier Mean Girls mogen op haar slaapkamer mee komen bladeren, aanvullen, giechelen. “Wel slim eigenlijk”, zeggen Leonie en Zoé. “Nu gebeurt pesten voornamelijk online, op onze school. En da’s eng. Er wordt gepest via *expose accounts*. Profielen op TikTok, Instagram, Snapchat of Telegram, waar foto’s en video’s op worden gepost met leugens bij. ‘Zij is een hoer’, bijvoorbeeld, of ‘die heeft het ooit met die gedaan’. Zelfs al heeft zo’n account nul volgers, dan nog slagen ze erin om zoiets heel breed te verspreiden. Ik heb het zelf ooit meegemaakt. Sindsdien pas ik altijd heel goed op wat ik op mijn TikTok post. Het gebeurt erg vaak.”

Pesten. We deden het, we doen het, en we zullen het blijven doen. “We gaan pesten nooit helemaal kunnen uitroeien”, zegt Karlien Demol, pest-onderzoekster aan de KU Leuven. “Het is iets dat in de mens zit, en zelfs in de dierenwereld voorkomt. Jongeren gaan blijven

experimenteren met sociale vaardigheden. Gelukkig wordt het bewustzijn rond de gevolgen van pestgedrag wel groter.”

Volgens het internationale Health Behaviour in School-aged Children-onderzoek (HSBC) uit 2022 bleek dat één op de vijf Vlaamse kinderen wordt gepest tijdens hun jeugd. Een stijging van zo’n 3,2 procent in vergelijking met de cijfers van 2018.

“Het traditionele pesten heeft nog steeds de bovenhand”, zegt pestexpert Gie Deboutte, voorzitter van de vzw Kies Kleur Tegen Pesten. “Maar we zien tussen 2018 en 2022 een zeer belangrijke stijging van zelfgerapporteerd slachtofferschap van cyberpesten. Gemiddeld een verdubbeling. Die cijfers dalen bovendien ook niet met de leeftijd. Als we nu met scholen rond de tafel gaan zitten, is het ook quasi altijd gelinkt aan cyberpesten. Dat was vroeger niet zo.”

Elkaar dood wensen

Het analoge pesten uit 2004 kreeg een volledig extra speelveld online. Dat is, kort gesteld, een zorgwekkende evolutie. “Als je naar school moet waar een pestkop gaat, trek je thuis je maliënkolder bij wijze van spreken al aan”, zegt Deboutte. “Je prepareert je mentaal op de pijlen die gaan komen. Maar als je thuis voor de tv zit, in je privésfeer, of lekker op vakantie, dan komt zo’n onverwachte melding op je gsm nog veel harder binnen. Da’s een torpedo die binnenschiet. En die dus ook veel meer schade aanricht. Schade die zich niet zomaar laat wegmassen doordat iemand even vriendelijk met je praat. Zoiets kan maanden tot levenslang nawerken.”

Op dat internet wordt bovendien een heel andere taal gesproken. Universeel hard. “Kankerhoer, kankerkind, zulke scheldwoorden”, vertellen de tieners op de Meir. Gie Deboutte: “Als er grof cyberpesten plaatsvindt, val ik steil achterover van wat ik zie. Het is veel extremer dan vroeger. Kinderen kunnen elkaar echt dood wensen.” Gedaan met de Pritt-prentjes in roze slaapkamerboekjes.

Maar: was onze nieuwste generatie niet óók opgegroeid met een opengesperde geest? Met plek voor ieders identiteit, waar jongens ook nagellak mogen dragen en je in je Instagram-bio je voornaamwoorden meegeeft? Waren onze huidige jongeren niet – om het dan toch te zeggen – een stuk meer ‘woke’ dan generatie 2004?

“Helaas moet je geluk hebben in welke klas je belandt”, zegt Deboutte. “Op het World Anti-Bullying Forum, afgelopen najaar in de VS, kwam ‘identiteitsgebonden pesten’ aan bod als trend. Dat gaat over alles wat te maken heeft met je identiteit, zoals gender, seksuele geaardheid, religie-

“Vooral meisjes doen aan sociale vergelijking. Iemand die met de ogen rolt, die niet glimlacht: meisjes zullen meteen alert zijn om die tekens te interpreteren”

RENÉ VEENSTRA
PROFESSOR SOCIOLOGIE

“Hoe vuiler de kiescampagnes dit voorjaar, hoe ongezonder het ook zal worden binnen schoolomgevingen”

GIE DEBOUTTE
VOORZITTER
KIES KLEUR TEGEN PESTEN

“We gaan pesten nooit kunnen uitroeien. Maar gelukkig wordt het bewustzijn rond de gevolgen van pestgedrag wel groter”

KARLIEN DEMOL
PESTONDERZOEKSTER
AAN DE KU LEUVEN

euze overtuiging, enzovoort. Jongeren polariseren vandaag makkelijker in een soort zij-wij. Een tegenbeweging voor ‘woke’. En waarom? Omdat dat ook in de volwassen wereld speelt. Hoe vuiler de kiescampagnes dit voorjaar, hoe ongezonder het ook zal worden binnen schoolomgevingen.”

Vuurtorens

Al wil dat niet zeggen dat er niéts is verschoven in die twintig jaar. Sarah Van Gysegem werkt voor de Gezinsbond al meer dan twintig jaar rond de opvoeding van tieners, schreef in 2016 *Typisch tieners* en eind 2023 *Typisch tieners van nu*. “De meeste scholen zijn een mengelmoes geworden van afkomst, kleur, origine”, zegt zij. “Ik zie het ook bij mijn eigen tienerzoon, die huidskleur gewoonweg niet meer benoemt. Op dat vlak zijn oogkleppen bij jongeren vandaag veel minder aanwezig, naar mijn aanvoelen. Groepjes die samenklitten, dat zal je altijd zien. Maar het gebeurt minder in hokjes.”

In *Mean girls* eindigt alles best oké. Er worden tiara’s in scherfjes gebroken en iedereen krijgt een stukje kroon – eind goed al goed. Als we willen dat onze scholieren hun secundair met dezelfde smile afronden, is er werk aan de winkel, klinkt het bij de experts. “In Nederland zijn sinds dit jaar mobieltjes verboden in de klas”, zegt professor Veenstra. “De eerste indruk: minder afleiding, maar ook een veel plezierigere sfeer.” Demol: “In de Franstalige gemeenschap moeten scholen vandaag specifieke procedures opstarten bij pest-en cyberpest-situaties. Daar lopen we in Vlaanderen echt op achter.” Jongeren hebben vuurtorens nodig, vult Deboutte aan. “Volwassenen die betrouwbaar zijn, en ook nog van hen zullen houden als ze de mist ingaan.”

“Uiteindelijk wil je, als school, dat jongeren elkaar respecteren”, zegt professor Veenstra. “Als een groepje minder feeling heeft met een trans klasgenoot, hoeft je niet te verwachten dat ze vrienden worden. Wel dat ze die persoon groeten, helpen, normaal behandelen. En inzien: onze genderidentiteit verschilt dan wel, maar misschien zijn we wel fan van dezelfde voetbalclub.”

En in heel die zoektocht, kan het nooit kwaad om *Mean girls* nog eens te herbekijken. “Het meisje dat daar gepest wordt, heeft alles mee. Ze ziet er leuk uit, is slim, en toch wordt ze hard aangepakt. ‘Ligt het aan mij?’, en ‘wat is er mis met mij?’, het zou zo mooi zijn als scholieren zich dat minder snel afvragen.”

INFO

Voor meer informatie over pesten, tips of hulp kan je terecht op www.allesoverpesten.be

De originele ‘Mean girls’ met Lindsay Lohan (links) is veel eerlijker dan de nieuwe remake.